

Σταύρος Σταυρίδης

Το δικαίωμα στο πράσινο – Το δικαίωμα στην πόλη

Δεν χρειαζόταν να φτάσουμε στην γελοιότητα της τελετής για την αφή της Ολυμπιακής φλόγας στην Ολυμπία για να καταλάβουμε πώς το επίσημο κράτος αντιμετωπίζει το πράσινο στη χώρα μας. Δεν μας χρειαζόταν η βιαστική, σπασμωδική και εντελώς ασύμβατη, απ' ό,τι φαίνεται, με τα επιστημονικά δεδομένα επιλογή της «φύτευσης» του Κρόνιου λόφου, για να πειστούμε ότι το πράσινο αντιμετωπίζεται ως σκηνικό καλλωπισμού με ημερομηνία λήξης, όταν δεν εξολοθρεύεται ως εμπόδιο στην ανάπτυξη. Την τηλεοπτικής χρήσης «φύτευση» του Κρόνιου με τον, επίσης, τηλεοπτικής φύσης σχεδιασμό του Πάρκου του Ελληνικού συνδέει μια κοινή γραμμή. Το πράσινο είναι χρήσιμο, όσο υπηρετεί την κερδοσκοπία. Όταν την εμποδίζει, καταστρέφεται χωρίς ενδοιασμό. Καταστρέφεται με τις πυρκαγιές της ασυδοσίας και της κρατικής ανεπάρκειας και με τις νομοθετικές ρυθμίσεις που πρόσφατα επιδιώχτηκε να αναβαθμιστούν με μια συνταγματική αναθεώρηση, ευτυχώς ανεπιτυχή.

Στην Αθήνα, μια πόλη που ασφυκτιά χωρίς επαρκείς ελεύθερους χώρους, η ανάπτυξη ταυτίζεται με τη δημιουργία μικρότερων ή μεγαλύτερων κέντρων κατανάλωσης, κέντρων-θυλάκων ελεγχόμενης πρόσβασης και ρυθμιζόμενης

χρήσης, όπως τα εμπορικά κέντρα, τα ψυχαγωγικά συγκροτήματα και τα αθλητικά μεγα-κτήρια. Το πράσινο ως έκταση δημόσιας χρήσης, με ήπιες επεμβάσεις και πολλαπλές δυνατότητες οικειοποίησης από διαφορετικές κατηγορίες κατοίκων, θεωρείται περίπου χαμένος χώρος. Έτσι, ο Ελαιώνας των 8.300 στρεμμάτων, αντί για δυνητικό πάρκο της Αθήνας, μετατρέπεται σε φέουδο της ΠΑΕ Παναθηναϊκός, ο ελεύθερος χώρος στο Πάρκο του Γουδή χτίζεται όλο και περισσότερο (με υπουργεία, αθλητικές εγκαταστάσεις και επεκτάσεις νοσοκομείων), ο παλιός Ιππόδρομος αναμένει ήδη κτήρια δημόσιας χρήσης, ενώ το Πάρκο στον Πύργο Βασιλίσσης καταστρέφεται από την αδιαφορία της πολιτείας. Ακόμη και στην περιοχή των Προσφυγικών της Αλεξάνδρας, στο κέντρο της Αθήνας, ένας χώρος έκτασης δέκα στρεμμάτων, ανάμεσα στα κτίσματα με την τεράστια ιστορική σημασία, αφήνεται να χρησιμοποιείται ως άτυπο πάρκινγκ, ενώ θα μπορούσε να μετατραπεί σε ένα ζωντανό άλσος, χώρος ζωής για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής.

Όλα αυτά δεν είναι τυχαία. Ο καπιταλισμός πράγματι οδηγεί στην εμπορευματοποίηση της γης και, επομένως, στην εκποίηση δημόσιων αγαθών που αφορούν την κοινή υγεία και την ποιό-

τητα ζωής. Όμως σε τούτη την νεοφιλελεύθερη φάση του χάνεται καθετί που η ίδια η αστική τάξη δημιούργησε ως πολιτισμό της. Και ανήκε στον πολιτισμό της και η υπό όρους συγκρότηση του δημόσιου χώρου και η υπό όρους διαχείρισή τους. Όσο ανήκε και η δημόσια παιδεία, το δίκαιο των δικαιωμάτων του πολίτη, η παραγωγή έργων πολιτισμού.

Η αστική τάξη έφτιαξε πράγματι μια κοινωνία διακρίσεων και ελέγχου.

Σήμερα, όμως, το καθεστώς που στηρίζεται στην ηγεμονία της φτάνει στην πιο ακραία του επιθετικότητα εναντίον της ίδιας της ανθρωπότητας. Ίσως γι' αυτό, σήμερα παρά ποτέ, ο αγώνας για την υπεράσπιση του δημόσιου (στην παιδεία, την υγεία, τους ελεύθερους χώρους, τη δικαιοσύνη και την ασφάλεια) είναι αγώνας βαθιά πολιτικός, αγώνας υπεράσπισης τελικά της ίδιας της κοινωνίας.

